

**Brüssel, 16. mai 2022
(OR. en)**

8829/22

**COPS 194
CIVCOM 77
CFSP/PESC 613
CSDP/PSDC 251
RELEX 602
JAI 603**

MENETLUSE TULEMUS

Saatja:	Nõukogu peasekretariaat
Saaja:	Delegatsioonid
Eelmise dok nr:	8718/22
Teema:	Nõukogu järeldused, milles käsitletakse ELi strateegilist lähenemisviisi endiste võitlejate desarmeerimise, demobiliseerimise ja taasintegreerimise toetamisele

Delegatsioonidele edastatakse lisas nõukogu järeldused, milles käsitletakse ELi strateegilist lähenemisviisi endiste võitlejate desarmeerimise, demobiliseerimise ja taasintegreerimise toetamisele, mille nõukogu kiitis heaks oma 16. mai 2022. aastal toimunud istungil.

Nõukogu järeldused, milles käsitletakse ELi strateegilist lähenemisviisi endiste võitlejate desarmeerimise, demobiliseerimise ja taasintegreerimise toetamisele

1. Tuletades meelde eesmärgi, mis on seatud ELi üldises välis- ja julgeolekupoliitika strateegias, nõukogu järeldustes väliskonfliktide ja -kriiside puhul järgitava integreeritud lähenemisviisi kohta ning julgeoleku ja kaitse kohta ning strateegilises kompassis, kiidab nõukogu heaks ühisteatise „ELi strateegiline lähenemisviis endiste võitlejate desarmeerimise, demobiliseerimise ja taasintegreerimise (DDR) toetamisele“, millega ajakohastatakse 2006. aasta DDRi toetamise kontseptsiooni.
2. Nõukogu nendib, et DDRi all mõeldakse vabatahtlikku protsessi, mille kaudu relvajõudude ja -rühmituste mees- ja naisliikmed ning nendega seotud isikud panevad maha oma relvad, lahkuvad juhtimis- ja kontrollstruktuuridest, lähevad üle tsiviilellu ja integreeruvad jätkusuutlikult kohalikesse kogukondadesse. Riiklikul ja kohalikul tasandil hallatavad, inimkesksed ja kontekstipõhised DDRi protsessid on olemuselt poliitilised ning neil on keskne osa üleminekul relvastatud konfliktidelt poliitilisele tegevusele ja kaasavale valitsemisele nii ELi lähinaabruses kui ka kaugemal ning need aitavad kaasa stabiliseerimisele, püsivale rahule ja arengule.

3. Nõukogu tunnistas, et DDRi protsessid on mitmetahulised, ning neid on sageli vaja toetada konflikttsükli kõigis etappides. Endiste võitlejate, nendega seotud isikute ja taasintegreerumiskogukondade toetamine peaks olema poliitikapõhine, konfliktitundlik ja õigustel põhinev, kui käsitletakse nende osapoolte sotsiaalseid ja psühhosotsiaalseid, majanduslikke, poliitilisi, õiguslikke, julgeoleku- ja tervishoiualaseid vajadusi. ELil on jätkuvalt kohustus edendada, kaitsta ja järgida kõiki inimõigusi ning rakendada täies mahus ja mõjusalt Pekingi tegevusprogrammi ning rahvastiku ja arengu rahvusvahelise konverentsi tegevusprogrammi ning nende läbivaatamiskonverentside tulemusi; samuti on selles vallas ELi tähelepanu all endiselt seksuaal- ja reproduktiivtervis ja -õigused. Seda silmas pidades kinnitab EL taas oma kindlat tahet edendada, kaitsta ja järgida iga inimese õigust omada täielikku kontrolli ning otsustada vabalt ja vastutustundlikult oma seksuaalsuse ning seksuaal- ja reproduktiivtervisega seotud küsimuste üle ilma diskrimineerimise, sunni ja vägivalleta. Lisaks rõhutab EL vajadust tagada üleüldine juurdepääs kvaliteetsele ja taskukohasele igakülgsale seksuaal- ja reproduktiivtervise alasele teabele ja haridusele, sealhulgas põhjalikule seksuaalkasvatusele, ning tervishoiuteenustele.
4. Nõukogu on jätkuvalt teadlik eri vanuses, sealhulgas rahvus- või etnilistesse, usulistesse, keelelistesse ja poliitilistesse vähemustesse ning põlisrahvaste hulka kuuluvate meeste, naiste, poiste ja tüdrukute, erinevatest, konkreetsetest ja mittehomogeensetest vajadustest, nagu on sätestatud ÜRO põlisrahvaste õiguste deklaratsioonis, ning sellest, kui oluline on nende täielik, võrdne ja sisuline osalemine DDRi protsessides. Nõukogu rõhutab, et DDRi meetmetes tuleb arvesse võtta vanust ja sugu, sealhulgas seoses nendesse kaasamise kriteeriumidega.

5. Nõukogu tunnistab, et DDRi toetamise protsesside ja nende komponentide lisamine riiklikesse strateegiatesse võib aidata kaasa kõigi osalejate kestvale poliitilisele omalusele. Nõukogu rõhutab olulisi seoseid DDRi ning muude protsesside vahel, mis toetavad stabiliseerimist ja üleminekut vägivaldselt konfliktilt püsivale rahule, märkides, et alusprobleemid ja nende soospetsiifiline mõju on omavahel seotud. Sellega seoses on olulised toetusalgatused, mille eesmärk on: vahendamine, julgeolekusektori juhtimine ja reform, üleminekuperioodi õigusemõistmine, vägivalla vähendamine kogukonna tasandil; radikaliseerumise, vägivaldse äärmusluse ning seksuaalse ja soolise vägivalla ennetamine; konfliktidest mõjutatud laste kaitse; võitlemine loodusvarade ebaseadusliku kasutamise ja organiseeritud kuritegevuse, sealhulgas inimkaubanduse vastu; kultuuripärandi kaitse ja säilitamine; relva- ja laskemoonavoogude haldamine.
6. Nõukogu rõhutab, kui oluline on omavahel koordineerida kiireid meetmeid ning keskmise pikkusega ja pikaajalisi kohustusi kõigi ELi integreeritud lähenemisviisi vahendite kasutamisel, tuginedes ühistele, koordineeritud hindamistele ning konflikti- ja kontekstianalüüsile. Nõukogu tervitab sellega seoses panust DDRi protsessidesse, näiteks konfliktide ennetamise, rahu kindlustamise ja vahendamise algatuste kaudu, sealhulgas kohaliku ja kogukonna juhitud algatused, suutlikkuse suurendamine, pikaajaline arenguabi ja alternatiivsete elatusvahendite edendamine, mida rahastatakse naabruspiirkonna, arengu- ja rahvusvahelise koostöö instrumendi „Globaalne Euroopa“ raames. EL võiks DDRi toetada ka ÜJKP sõjaliste missioonide ja operatsioonide ning ÜJKP tsiviiltegevuse kokkuleppe kohaste tsiviilmissioonide kaudu.

7. Nõukogu rõhutab, kui olulised on realistlikud, paindlikud, konfliktitundlikud ning vanuse- ja sootundlikud DDRi meetmed, mis juhivad ühisteatistes sätestatud põhimõtetest ning on kooskõlas naisi, rahu ja julgeolekut ning noori, rahu ja julgeolekut, lapsi ja relvastatud konflikte käsitlevate tegevuskavadega ning rahvusvahelise inimõigustealase õiguse, rahvusvahelise humanitaarõiguse ja rahvusvahelise kriminaalõigusega. Sellega seoses rõhutab nõukogu, et kooskõlas laste õigusi käsitlevate rahvusvaheliste normidega ning lapsi ja relvastatud konflikte käsitleva ELi tegevuskavaga ja selle vastavate suunistega on igal ajal keskse tähtsusega relvajõudude ja relvarühmitustega seotud laste tingimusteta ja viivitamatu kaitse, vabastamine ja taasintegreerimine. Lisaks tunnistab nõukogu, et DDRi kontekstis on noortel meestel ja naistel konkreetset vajadused, võimalused ja ootused, ning rõhutab, kui oluline on neid käsitleda kõikides DDRi protsessides aktiivse konsulteerimise, kaasamise ja osalemise kaudu, ning võtab endale kohustuse kohaldada DDRi protsessides noorte perspektiivi kooskõlas nõukogu 2020. aasta järeldustega noorte kohta välistegevuses.
8. Nõukogu rõhutab, kui oluline on, et EL ja liikmesriigid toetaksid DDRi protsesse tihedas koostöös ja kooskõlastatult partneritega, sealhulgas kohapeal. Sellega seoses on keskse tähtsusega ÜRO, Maailmapank, Aafrika Liit ja muud rahvusvahelised või piirkondlikud organisatsioonid, võttes nõuetekohaselt arvesse ELi institutsioonilist raamistikku, vastuvõtva riigi ametiasutused, naaber- ja piirkondlikud osalejad ning kolmandad riigid, kellel on ELiga samad väärtused ja eesmärgid, ning kodanikuühiskond, sealhulgas noorteorganisatsioonid. Samuti innustab nõukogu Euroopa välisteenistust ja Euroopa Komisjoni võtma aluseks DDRi alaste ELi kohustuste kooskõla ÜRO integreeritud DDR standarditega (IDDRS). Lisaks rõhutab nõukogu vajadust tugevdada vajalikke eksperditeadmisi, näiteks vahendamise ja läbirääkimiste kontekstis, ja teha need kättesaadavaks Euroopa välisteenistuses ja komisjoni talitustes, ELi delegatsioonides ning ÜJKP missioonides ja operatsioonides, kasutades selleks asjakohaseid koolitus- ja teadlikkuse suurendamise meetmeid.
9. Nõukogu kutsub Euroopa välisteenistust ja komisjoni üles tihedas koostöös liikmesriikidega:

- tagama ühisteatise rakendamise, et kasutada ära ELi DDRi alaste kohustuste kogu potentsiaal ning asetada need laiemasse, ELi üldise partnerriikide ja -piirkondadega tehtava koostöö, sealhulgas partnerluste ja poliitiliste dialoogide konteksti, kooskõlas väliskonfliktide ja -kriiside puhul järgitava integreeritud lähenemisviisiga;
- eraldama DDRi toetamiseks rahalisi vahendeid ja töötajaid, eelkõige eraldades piisavalt rahalisi vahendeid naabuspiirkonna, arengu- ja rahvusvahelise koostöö instrumendi „Globaalne Euroopa“ raames;
- võimaldama kogemuste kogumist, sealhulgas rakenduspartneritelt, vastuvõtva riigi ametiasutustelt ja kodanikuühiskonnalt, ning tuletab meelde, et ELi DDRi alaste kohustuste rakendamine vajab korrapärast järelevalvet ja hindamist ning rakendamise käigus õppimist;
- tõhustama DDRi alast koordineerimist, koostööd ja partnerlust ÜRO, rahvusvaheliste ja piirkondlike organisatsioonide, rahastajatest partnerite ja kodanikuühiskonnaga;
- edendama DDRi protsesside tõhusust osana üleminekust vägivaldselt konfliktilt stabiilsusele ja püsivale rahule.
